

um frv. til fjárlaga fyrir árið 1955.

Frá minni hl. fjárveitinganefndar.

Fjárveitinganefnd hefur klotnað um afgreiðslu frumvarpsins. Stuðningsmenn ríkisstjórnarinnar vilja samþykkja frumvarpið í öllum meginatriðum eins og það var lagt fyrir Alþingi af ríkisstjórninni. Við undirritaðir teljum stefnu ríkisstjórnarinnar í fjármálum, þá stefnu, sem frumvarpið er byggt á, ranga og hættulega atvinnuvegum landsins.

Stefna núverandi ríkisstjórnar í fjármálum er hin sama og stefna fyrrverandi ríkisstjórnar, þeirrar sem mynduð var árið 1950 og hóf stjórnarstörf sín með gengisfellingunni.

Aðaleinkenni í fjármálastefnu þessara tveggja ríkisstjórna hefur verið að hækka álögur á landsmenn í einu eða öðru formi og auka þannig tekjur ríkissjóðs. Jafnhliða hafa svo ríkisútgjöldin vaxið og fyrst og fremst farið í sístækkandi embættisbákn og til þess að hlaða upp margföldu styrkjakerfi.

Til sönnunar þessu má benda á, að undanfarin 5 ár hafa ríkistekjurnar verið þessar:

1950	306 millj. kr.
1951	413 — —
1952	420 — —
1953	510 — —
1954	áætlaðar 550 — —

Auk þessarar gifurlegu skattheimtu hefur svo verið lagður á bátagjaldeyris-skattur og nú síðast bílaskattur í þeim tilgangi að koma í veg fyrir algera stöðvun framleiðsluatvinnuveganna. Þannig hefur skattþíningarstefnan birzt þjóðinni í framkvæmd.

Útgjöld ríkisins hafa hækkað í sömu hlutföllum, og þó hafa fjárveitingar til þeirra verklegra framkvæmda eins og vegamála, hafnarmála og brúargerða lækkað verulega, sé miðað við verðlag nú og fyrir 5 árum.

Þegar gengislækkunin var gerð á öndverðu ári 1950, var því haldið fram af forsvarsmönnum þeirrar stefnu, að jafnframt mundu allar uppbótargreiðslur og styrkir til atvinnuveganna falla niður. Reynslan hefur orðið allt önnur. Síðastl. ár voru greiddar um 50 milljónir króna í niðurgreiðslur úr ríkissjóði, aðallega til verðlækkunar á landbúnaðarafurðum. Enn er ráðgert að greiða sömu fjárhæð á næsta ári í þessu skyni. Auk þessa eru svo, eins og áður er á minnst, miklar fjárhæðir greiddar til stuðnings bátaútveginum og nú síðast togaraútgerðinni. Uppbótargreiðslur og styrkir eru því sannarlega í framkvæmd enn og reyndar í miklu ríkari mæli en nokkru sinni áður, enda varla við öðru að búast eins og skattþíningarvélinni hefur verið beitt gegn atvinnulífi landsmanna.

Annar höfuðþáttur í fjármálastefnu núverandi ríkisstjórnar hefur verið sá að gefa braskara- og gróðabrallslýð sem lausastan tauminn til þess að raka saman gróða á viðskiptunum við landsmenn og atvinnuvegina. Þær hömlur, sem í gildi voru gegn okurálagningu og braski, hafa verið afnumdar ein eftir aðra undir því fagra kjörorði, að verið væri að auka á „frelsi“ einstaklinganna.

Þetta „frelsi“ hefur birzt í því, að gæðingar stjórnarflokkanna hafa fengið einkaafstöðu til þess að ráðska með alla útflutningsverzlun landsins. Það hefur birzt í því að leyfa ótakmarkaða álagningu á flestar vörutegundir, sem fluttar eru inn í landið. Og það hefur smám saman leitt til þess, að nokkrir stórir innflytjendur í hvorum stjórnarflokki eru að verða allsráðandi í vöruinnflutningi til landsins og verzlun landsmanna. Afleiðing þessa hefur svo orðið sú, að dýrtiðin

eykst stöðugt, milliliðir raka að sér gróða á kostnað atvinnuveganna, en síðan verður að grípa til nýrra og nýrra neyðarráðstafana til þess að koma í veg fyrir stöðvun atvinnulífsins.

Starfskerfi ríkisins stækkar jafnt og þétt. Frá ári til árs hækkar kostnaðurinn við ríkisstjórnina, við dómgæzlu og lögreglustjórn, við opinbert eftirlit, við tolla- og skattainnheimtu. Ný ótrúlega dýr ráðuneytisdeild hefur verið sett á stofn, svokölluð varnarmáladeild, og nú síðast er ríkissjóður orðinn stór þátttakandi í gróðabrállsfyrirtæki stjórnarflokkanna í sambandi við framkvæmdir á vegum hernámsliðsins.

Við erum algerlega andvígir þessari fjármálastefnu ríkisstjórnarinnar. Við teljum hana til tjóns fyrir eðlilegt atvinnulíf þjóðarinnar og að hún hljóti að bitna á afkomu almennings í landinu.

Okkur er ljóst, að til þess að breyta um stefnu í fjármálum landsins þarf meira en að breyta nokkrum liðum í áætlunum fjárlagafrumvarpsins. Til þess að draga úr embættisbákninu þarf m. a. að breyta lögum, og þess vegna flytjum við engar tillögur nú um lækkun útgjalda í því sambandi. Við erum í meginatriðum ósamþykkir þeirri tekjuöflun ríkissjóðs, sem nú er bundin í lögum. Við teljum þó augljóst, að tekjur á fjárlagafrumvarpinu eru allt of lágt áætlaðar, enda 50—60 millj. kr. lægri en þær munu reynast á þessu ári. Við flytjum því tillögu um hækkun á tekjuáætluninni og miðum þá við það, sem telja má fullvíst að tekjurnar muni reynast.

Við lítum svo á, að ekki komi mála að afgreiða svo fjárlög fyrir næsta ár, að ekki sé gert ráð fyrir ráðstöfunum ríkisins til viðreisnar atvinnulífinu viðs vegar á landinu og þá fyrst og fremst þar, sem atvinnuástandið er verst nú, eins og á Vestfjörðum, Norðurlandi og Austurlandi. Við flytjum því tillögu um að heimila ríkisstjórninni að taka lán og framlána bæjar- og sveitarstjórnnum í þessum landslutum 50 milljónir króna á næsta ári til viðreisnar atvinnulífinu þar.

Þá leggjum við til, að varið verði 20 milljónum króna af tekjuafgangi yfirstandandi árs til eflingar fiskveiðasjóði. Sennilega verður tekjuafgangur þessa árs um 60—70 milljónir króna. Endurnýjun bátaflotans er eitt brýnasta nauðsynjamálið, sem nú liggur fyrir, og álitum við því sjálfsgagt að verja myndarlegum hluta tekjuafgangsins í þessu skyni.

Þá flytjum við tillögu um stuðning ríkisins við íbúðarhúsabyggingar. Ríkisstjórnin hefur lofað ýmsu í þessum efnum, og viljum við því freista þess að fá nokkra fyrirgreiðslu ákveðna nú við afgreiðslu fjárlaga til lausnar þessum miklu vandamálum.

Við leggjum til, að hækkað verði framlag til atvinnubóta úr 5 milljónum í 10 milljónir og jafnframt verði ákveðið, að sérstakri nefnd með fulltrúum frá Alþýðusambandi Íslands verði falið að sjá um réttláta skiptingu fjárens. Komið hefur í ljós, að útdreifing þessa fjár er í fullkomnu öngbveiti og ekki sjáanlegt, að farið sé eftir neinum reglum. Ýmsir vel efnaðir einstaklingar og stórfyrirtæki njóta orðið atvinnubótastyrks, en bláfátækir hreppar og bæjarfélög fá ekki fyrirgreiðslu sinna mála.

Það skal tekið fram, að við stöndum með meiri hluta fjárveitinganefndar að allmörgum tillögum til breytinga á frumvarpinu, og eru þær allar fluttar á sérstöku þingskjali frá allri nefndinni.

Samkomulag hefur orðið um að fresta til 3. umræðu ýmsum tillögum, þar á meðal tillögum varðandi framlög til skólabygginga og sjúkrahúsabygginga. Við leggjum því ekki fram breytingartillögur varðandi þessa liði að sinni, enda þótt okkur sé ljóst, að fjárframlög verða að hækka að verulegu leyti í þessu efni frá því, sem ráðgert er í frumvarpinu.

Alþingi, 6. des. 1954.

Hannibal Valdimarsson, Lúðvík Jósefsson.
frsm.